

12. SASTANAK MINISTARA NADLEŽNIH ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ JUGOISTOČNE EVROPE

Struga Makedonija

15. novembra 2018.

Poštovane kolege ministri, šefovi delegacija,

Poštovani članovi i posmatrači zemalja Stalne radne grupe za ruralni razvoj Jugoistočne Evrope,

Predstavnici Evropske komisije, FAO, RCC i GIZ-a,

Poštovani gosti,

Dame i gospodo,

Želim da izrazim svoju zahvalnost na pozivu da učestvujem na 12. godišnjem sastanku ministara poljoprivrede Jugoistočne Evrope. Za mene je velika čast i zadovoljstvo što su se sastanci ministara iz našeg regiona, a koji se od 2006. godine održavaju u kontinuitetu, pokazali odličnim načinom saradnje. Možemo reći da ovi sastanci imaju svoju istoriju i kvalitetne zaključke na osnovu kojih se rad na jačanju regionalne saradnje produbljuje i sprovodi kroz razne zajedničke aktivnosti i projekte. Bosna i Hercegovina je ove godine predsjedavala SWG Skupštinom i želio bih da iskoristim ovu priliku da vam se zahvalim na iskazanoj podršci da naše predsjedavanje obavimo što kvalitetnije. Istovremeno, pozdravljam iskazanu namjeru da bivše SWG članice; Bugarska, Slovenija i Hrvatska sa jačim kapacitetima uzmu učešće u radu Stalne radne grupe za regionalni ruralni razvoj zemalja Jugoistočne Evrope.

Današnje prisustvo velikog broja delegacija i ministara nadležnih za poljoprivredu zemalja Jugoistočne Evrope, ali i predstavnika Evropske komisije i važnih međunarodnih organizacija, pokazuje da je poljoprivreda i razvoj ruralnih sredina izuzetno važno pitanje za cijeli region, ali i potrebu da se o pitanjima iz ove oblasti razgovara na ovako visokom nivou.

Ovom sastanku je prethodio Forum poljoprivredne politike koji je održan u Bosni i Hercegovini i kojem smo mi bili domaćini. Determinisanje politika za poljoprivredu i razvoj ruralnih područja, posebno o postavkama politika i perspektivama od zajedničkog interesa u oblasti poljoprivrede zemalja Jugoistočne Evrope bila je centralna tema Foruma. Takođe, diverzifikacija kao faktor za razvoj ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima je detaljno diskutovana i razrađivana. Po prvi put na Forumu poljoprivredne politike zemalja Jugoistočne Evrope je naglašen rastući izazov za poljoprivredu koji migracija stanovništva i depopulacija seoskih područja ostavlja za sobom.

Olakšavanje trgovine poljoprivrednim proizvodima i slobodno kretanje dobara unutar zemalja Zapadnog Balkana je takođe bila jedna od važnijih tema Foruma. U tom kontekstu koristim priliku da iskažem svoje veliko razočaranje postupkom kosovskih* vlasti i uvođenjem dodatnog poreza od 10 odsto na robu iz Bosne i Hercegovine i Republike Srbije, jer ovakvi neodgovorni potezi problematizuju poziciju bilo koje od CEFTA strana, i za očekivati je će ovo vjerovatno ozbiljno eskalirati u vremenu pred nama. Uvedene mjere ni u kom slučaju nisu pokušaj zaštite domaće proizvodnje nego predstavlja najgrublji udar na osnovne principe na kojima počiva CEFTA sporazum. Ovo je praktično odustajanje od CEFTA Sporazuma o slobodnoj trgovini. Ovakvi neodgovorni potezi se ne mogu opravdati niti su utemeljeni na bilo kojoj odredbi Sporazuma i oni u suštini znače vraćanje na stanje trgovine prije uspostavljanja regionalnog tržišta slobodne trgovine.

Bosna i Hercegovina je relativno mala, otvorena tranziciona ekonomija sa izraženom potrebom za jačanje konkurentnosti poljoprivrednog sektora i razvoj ruralnih područja. Poljoprivredni sektor je ekonomski značajan dio ukupne ekonomije, koji stvara važan izvor zapošljavanja za seosko stanovništvo i bilo kakvo narušavanje dogovorenih principa međusobne trgovine ima direktne i dalekosežne implikacije na poljoprivredni sektor i stanovništvo koje se bavi poljoprivredom. Stoga je potrebno da o barijerama u trgovini otvoreno razgovaramo na današnjem sastanku i kroz dijalog svih učesnika preispitamo postojeće politike, dođemo do novih preporuka i utvrdimo pravce zajedničkih akcija koje će pomoći da se poboljša međusobna saradnja u oblasti trgovine, poljoprivrede i razvoja seoskih područja.

Prioriteti u oblasti poljoprivrede u Bosni i Hercegovini su usko povezani sa procesom pridruživanja Evropskoj uniji, uključujući izgradnju institucionalnih kapaciteta, preuzimanje EU zakonodavstva i uspostavljanje neophodnih operativnih struktura koje trebaju doprinijeti razvoju poljoprivrednog sektora i poboljšanju njegove konkurentnosti. Cilj nam je da se sopstvenim snagama, aktivnostima programa podrške Evropske unije i drugih donatora, podrži razvoj tranzicionih kapaciteta u sektoru poljoprivrede i razvoja ruralnih sredina Bosne i Hercegovine. Ovo želimo postići dizajniranjem kompatibilnih programa ruralnog razvoja, a posebno usvajanjem evropskih procedura i pravila ugovaranja, odobravanja i korištenja finansijskih sredstava, kao i njihova kontrola. O dizajnu ovakvog programa je već razgovarano sa predstavnicima Evropske komisije u okviru raspoloživog IPA II paketa koji je na raspolaganju Bosni i Hercegovini, i to bazirano na pozitivnim iskustvima koje su drugi imali, prije svih naši susjedi Crna Gora i Republika Srbija, ali i Albanija i Makedonija.

Za poljoprivredu u Bosni i Hercegovini je veoma važno poboljšanje konkurentnosti malih farmi koje obezbjeđuju osnovni izvor prihoda ruralnog stanovništva. Međutim, iako predstavljaju veliki potencijal za ekonomske aktivnosti, uvećanje prihoda, pa čak i stvaranje radnih mjesta, mala poljoprivredna gazdinstva nisu ciljna grupa nikakvih mjera politike. Mala poljoprivredna gazdinstva imaju veoma nizak stepen integracije u tržišne tokove zbog nemogućnosti snabdijevanja prodajnih lanaca dovoljno velikih količina sa jedinstvenim kvalitetom. Ako se tome doda da je i tržište poljoprivrednog zemljišta nerazvijeno a slabe mogućnosti malih gazdinstava da uvećavaju svoje posjede, potpuno je jasna slika da su mala poljoprivredna gazdinstva kao jedan zdrav i potencijalno veoma jak segment poljoprivrede, izvan savremenih proizvodno tržišnih tokova i da se na definisanju adekvatnih politika treba još puno raditi. U tom pogledu posebnu pažnju treba posvetiti obrazovanju i obuci mladih ljudi, uključujući nove učesnike u poljoprivredi i agrobiznisu. Potrebno je promovisanje proizvoda sa malih farmi kroz podizanje svijesti potrošača i maloprodajnog sektora o tradicionalnim proizvodima, uključujući zaštitu geografskog porijekla.

Na kraju, koristiti priliku da uputim čestitke Ministarstvu poljoprivrede Makedonije za izvrsnu organizaciju ovog sastanak, i da zaželim uspjeh u njihovom godišnjem predsjedavanju Skupštinom SWG-om.

Hvala vam na pažnji!